16.9.2025

Kirjallinen asiantuntijalausunto asiaan K 16/2025 vp Valtioneuvoston ilmastovuosikertomus 2025

Eduskunta on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston ilmastovuosikertomuksesta 2025. Ilmastolain (423/2022) mukaan valtioneuvosto antaa kalenterivuosittain eduskunnalle ilmastovuosikertomuksen.

Rakennusteollisuus RT ry kiittää mahdollisuudesta kirjallisen asiantuntijalausunnon antamiseen.

Ilmastovuosikertomus 2025 on laadittu kattavasti noudattaen ilmastolain 18 §:ää. Lain mukaan ilmastovuosikertomukseen ei tarvitse sisällyttää ehdotuksia uusiksi toimenpiteiksi.

Rakennusteollisuus RT ry on sitoutunut ilmastotavoitteisiin ja näkee ilmastotoimet mahdollisuutena edistää kilpailukykyä, talouskasvua ja edelläkävijyyttä. Hiilineutraalisuustavoite 2035 on kunnianhimoinen ja tällä hetkellä vaikuttaa siltä, ettei tavoitteen saavuttaminen rakennusalalla välttämättä toteudu suunnitellusti. Haasteita aiheuttavat ennen kaikkea suhdanne ja kansalaisten heikko luottamus vallitsevassa taloudellisessa ja geopoliittisessa tilanteessa. Rakentaminen ei ole palautunut normaalille tasolle, mikä on omiaan hidastamaan alan vähähiilistymistä.

Rakennustuotteiden valmistajat ovat kehittäneet ilmastonmuutoksen torjuntaan soveltuvia vähähiilisempiä rakennustuotteita. Tarjolla on myös Rakennustiedon ylläpitämä Tuotetieto-sivusto, josta rakennustuotteiden hiilijalanjälkitietoja on jo saatavilla. Haasteena on vähähiilisten tuotteiden vähäinen kysyntä vallitsevassa tilanteessa. Keskimääräistä vähäisempi kysyntä kohdistuu usein edullisempiin tuotteisiin.

Sopeutumissuunnitelma 2030 kattaa ilmastovuosikertomuksen mukaan mm. huoltovarmuuden, infrastruktuurin ja rakennetun ympäristön huomioon ottamisen. Geopoliittisesti Suomi on saari, jonka takia on kehitettävä Suomen laajempaa integraatiota läntisiin talouksiin ja kansainvälisiin markkinoihin eri puolilla maailmaa. On varauduttava siihen, että edessämme on ylihallituskautisten infrahankkeiden urakka. Kansainväliset liikenneyhteydet edellyttävät samalla laatua ja sujuvuutta kotimaan infralta, satamilta ja asemilta.

EU:n rajaturvallisuustarpeet huomioon ottaen sopeutumissuunnitelmaan voitaisiin sisällyttää itärajan linnoittamista vähähiilistä betonia käyttäen. Toimenpide loisi mahdollisuuksia vähähiilisen betonin käyttöön, virkistäisi rakennusalaa ja olisi omiaan lisäämään

kansalaisten luottamusta geopoliittisessa tilanteessa. Toimenpide voisi myös sisältyä Naton edellyttämään viiden prosentin puolustusmenoihin.

Alueidenkäyttölain muutos sisältää onnistuneita säännöksiä ilmastonmuutoksen torjuntaa silmällä pitäen. Olennaista on luopua lausuntoversiossa olleesta tuulivoimarakentamista haittaavasta etäisyysvaatimuksesta. Rakentamislaki tuli jo voimaan ilmastomuutosta torjuvine säännöksineen. Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin implementointi on parhaillaan käynnissä. Siinä yhteydessä on olennaista hahmottaa, että ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta on otettava huomioon sekä energia- että materiaalitehokkuus. Vähähiilisen energian käyttö ei poista sitä tosiasiaa, että rakennuksia olisi myös korjattava energiatehokkaammiksi. Kaavoituksen kannalta rakennusten käyttötarkoituksen muutoksia olisi helpotettava, jotta rakennukset voidaan suunnitella jo alun perin muuntojoustaviksi, ja jotta niillä olisi elinkaarensa aikana useita eri käyttötarkoituksia.

Tulevaisuudessa hellejaksot pitenevät, viistosateet lisääntyvät ja lumikuormat voivat tilapäisesti kasvaa kosteamman lumen myötä. Kaupunkien keskustoissa kesäaikaiset lämpösaarekkeet voivat muodostaa haasteita. Tämä kaikki on omiaan edellyttämään rakentamismääräysten ajantasaistamista sekä tarkempaa harkintaa kaupunkisuunnittelussa.

EU:n tarjoamaa rahoitusta on hyödynnettävä aiempaa tehokkaammin; esimerkiksi sosiaalista ilmastorahastoa olisi hyödynnettävä rakennusten energiatehokkuuden parantamiseksi. Kotitalousvähennyksen enimmäissumman korottaminen rakennusten korjaamiseen parantaisi Suomen rakennuskannan kuntoa kokonaisuudessaan ja loisi markkinoille kaivattua piristystä työllisyyttä lisäten.

Päästöttömien työkoneiden käyttöönoton vauhdittamista hankintatuen avulla sekä niiden edellyttämän infrastruktuurin investointien tukemisella saavutettaisiin toivottuja päästövähennyksiä.

Suomeen on toistaiseksi saatu liian vähän puhtaan siirtymän investointihankkeita, vaikka luvitusta on helpotettu hankkeiden houkuttelemiseksi Suomeen. Saadaksemme talouskasvua mahdollistamaan ilmastonmuutoksen torjuntaa, tarvitsemme lisää puhtaan siirtymän investointihankkeita.

Rakennusteollisuus RT katsoo, että Ilmastovuosikertomuksessa 2025 on selostettu onnistuneesti nykyistä tilannetta, mutta tulevien vuosien ambitiotasoa olisi nostettava ja lisättävä toimia, joilla edistetään talouskasvuamme ja kilpailukykyämme. Vain kasvava talous voi sopeutua ilmastonmuutokseen.

Kirsi Martinkauppi
Vastuullisuusjohtaja
Rakennusteollisuus RT ry